

NOVICE

kmetijskih, obertnijskih in narodskih reči.

Izhajajo vsako sredo in saboto. Veljajo za celo leto po pošti 4 fl., sicer 3 fl.; za pol leta 2 fl. po pošti, sicer 1 fl. 30 kr.

Tečaj XII. V Ljubljani v sredo 22. februara 1854. **List 15.**

Obertnijska razstava v Monakovem na Parskem.

Komaj so dobro potihnili popisi velike razstave blaga v Londonu na Angležkem in v Novem Jorku v Ameriki, se že spet oklicuje druga, ki bo letos od 15. julia do 15. oktobra v Monakovem (München) na Parskem.

Namen tacih razstav je zvediti: kaj in kako se to in uno blago tu in tam po svetu izdeluje, in po ti zvedbi pospešiti obertnijsko in rokodelstvo po boljših izgledih, in razširiti kupčijo po svetu, zakaj kupčiji ni mar za nobeno narodovnost, — kupčije narodna duša je dobiček. Lični šali, ki jih Turk izdeluje, so gospod našim ravno takoljubi, kakor svilno blago iz francoskega Lyona.

Velike obertnijske razstave so tedaj fabrikantom, obertnikom in rokodelcem lepe prilike svetu na ogled postaviti svoje blago in svoje izdelke, in si tako privabiti kupca včasih celo iz daljnih krajev.

V zadnjih „Novicah“ je naša kupčijska zbornica razglasila povabilo za vdeležbo pri ti razstavi krajnskim obertnikom. Kar ta razglas naznanja za krajnsko deželo, je veljavno tudi za vsako drugo deželo našega cesarstva, samo s tem razločkom, da se naznanila tega, kar kdo misli v napovedano razstavo poslati, pošljejo zbornici dotične dežele; tako štajarski obertniki v Gradec, teržaški v Terst, koroški v Celovec, horvaški v Zagreb itd.

Kakošno blago se bode jemalo v razstavo, je povedano v omenjenem oklicu, kjer je razločno rečeno, da tudi borno (ordinar) blago naj se pošilja, ako je take baže, da se ga za vsakdanjo rabo veliko potrebuje in ima to lastnost, da je dobro ali po ceni.

Ker je vožnja po železnicah tje in sem zastoj, in v razstavi ni nič štantnine plačati, je pač majhnega truda vredno, da se pošlje na ogled tako blago, od kterega kdo misli, da bi se utegnilo prikupiti kupcom.

Kako se blago pošilja, in kaj se ima zraven pripisati, vse to povejo kupčijske zbornice (Handelskammern), kdor jih praša o pravem času.

Komur pa težko ne stane, tudi ogledati iti tako razstavo, ima pa še drug dobiček: viditi razstavljeno blago in se marsikaj naučiti.

To priporočilo pošljejo „Novice“ po vsem slovenskem svetu, kamor one zahajajo, s prijaznim povabilom: naj se tudi naši fabrikantje, obertniki in rokodelci vdeležijo razstave v Monakovem, ako bojo zbornice spoznale, da je blago njih vredno potovati na Parsko.

Dobro srečo!

Vodila dobrega gospodarstva pri kmetovanju.

(Dalje.)

2. Kako kmetijske dohodke zboljšati.

Znano je, če se prideluje dosto klaje, če se taista prav rabi, če se dosto gnoja pridobi in gnoj dobro oberne, da se s tem doneski polja zvikšajo. Vémo, da 40 centov povžitega sena in 10 centov slame okoli 100 centov gnoja da, *) kteri se na leto za 1 oral polja potrebuje, da se toliko sena in slame na oralu polja pridela, da se iz klaje od 2 oralov polja eno govedo ali 10 ovác od 6 — 8 centov žive vage celo leto v hlevu redí, — s pašo pa 10 do 13 ovác, in da ta živina, ako je dobro rejena, toliko gnoja da, da ta dva oralna na pol s klajo, na pol pa z žitom obdelovana, dajeta vsako leto dober pridelk.

Ako je polje v slabem stanu, je treba dve tretjini, tedaj od 2 oralov $1\frac{1}{3}$ oral s klajo obdelovati, ker le na tako vižo se bo pridobilo toliko klaje, da se potrebni gnoj dobi, brez kterega ni misliti na zboljšanje kmetijstva. Zavoljo tega pa ne bo slame manjkalo, ker slame se potrebuje le četrterti del od sena, na priliko, na 10 funtov sena ali tolikošne senéne tečnosti se potrebuje 2 funta in pol slame. Boljši je pa živini le samo dobrega sena pokladati, slamo pa le za steljo porabiti.

Previden kmetovavec mora vedno skrbeti svoje premoženje množiti, in si kapital za slabe letine skupej spravljati, da sile ne terpi in da ni prisiljen zavoljo pomanjkanja zanemariti svoje kmetije. Gotov pomoček za zboljšanje svojega gospodarstva je, si več klaje za živino, in boljši žetev in pridelke preskerbeti, več živine rediti, zmiraj boljši gnojiti in si tako marsikteri goldinar pridobiti.

Da bo pa vse to prav storil, se ima po tem ravnati: Vsak dober kmetovavec mora svojo zemljo na tanko poznati, in tako obdelovati, kakor ona potrebuje. On mora, ako je le moč, senožeti močiti, močirne sušiti, zemljo večkrat orati, mešati, za obilno gnoja skrbeti, torej ne cestnega blata v nemar pušati, gnoj ali pa gnojnico mora kakor zlato jamo ceniti. Kadar seje ali sadi, mora skrbeti biti, da je seme dobro, da je za tisti kraj nar bolj vgodno, zemlji primerno, in to saditi ali sejati, kar nar rajši in dobro rodi in se lahko tudi v dnar spravlja. — Potreba je seme večkrat premeniti in že pozimski čas nar bolji zernje za seme izbrati, od eno leto starega semena, ktero boljši rodi, za drugo leto, in celo svojo hišno potrebo za pol leta naprej pripravljeno imeti.

*) Kdor hoče vediti, koliko gnoja sploh smé od svoje živine pričakovati, naj suho klajo (seno in slamo) z nasteljo vred na funte izrajtano poštevá (multiplicira) z $2\frac{3}{10}$; znesek te poštevave kaže gospodarju znesek gnoja. Če pa poklada živini sočno, sirovo (frišno) klajo, se mora ta naj prej prenesti (reducirati) na vrednost sena, in ta znesek potem poštevati z $1\frac{8}{10}$; znesek poštevave je znesek gnoja. Vred.